

Foto: Gry Grindbakken

Årsrapport

Filigran - tradisjon og inspirasjon

Av Gry Marie Grindbakken, Filigranssølvsmiddefaget
Stipendiat i håndverk ved Norsk Håndverksinstitutt
1.okt. 2016

**NORSK
HÅNDVERKSINSTITUTT**
SENTER FOR IMMATERIELL KULTURARV

Innledning:

Et år er gått av stendiatperioden. Det har vært et interessant år - ganske forskjellig fra min vanlige tilværelse som filigransarbeider.

«Filigran - tradisjon og inspirasjon» er tema for mitt arbeid som stipendiat. Jeg har strøket med tradisjon og målet er at dette etterhvert skal føre frem til inspirasjon: for meg selv - og for andre filigransarbeidere!

Francita Bondgard, Campo Ligure

Asi og Hildur i Hafnarfjordur

Reiser

Jeg startet min stipendiatperiode med en studietur til Campo Ligure i Italia. Våren 2015 fikk jeg tildelt reisestipend fra Kulturrådet som var tiltenkt en reise til Italia og en reise til Island. Begge reisene er gjennomført i løpet av det første halve året - Italia på høsten 2015 og Island i mars 2016.

Begge reisene var dedikert til det lokale filigransarbeidet på stedene. (Se egne rapporter på begge reisene.) Det ble to utrolig fine turer - mye fagprat og praktisk arbeid, og ikke minst fine kontakter som jeg håper vi kan dra gjensidig nytte av.

Førsteårsstudenter ved metallinja i Rauland

Formidling

Undervisning:

Uke 3 i 2016 var jeg innleid på Høyskolen i sør/øst avd Rauland for å ha et innføringskurs i filigransarbeid for førsteårs studentene. Det var fem stk interesserte studenter som var ivrige etter å lære. Verkstedet på studiestedet er en perfekt arena for slike kurs.

Ved slik undervisning tar jeg utgangspunkt i Marit Andersens bok Filigran. Da får de noe håndfast å se tilbake på, samtidig har de et grunnlag for å jobbe videre på egen hånd. Jeg har laget et opplegg rundt undervisningen som bygger på boken.

Det er utfordrende med studenter - utorlig lærerikt for meg som må ta stilling til alle spørsmålene og ikke minst være trygg på mine egne tekniske ferdigheter.

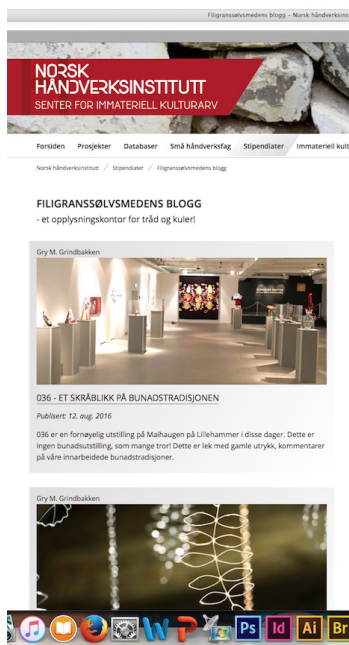
Foredrag:

Foruten presentasjonen på fjorårets Løfte håndverket har jeg holdt et foredrag hos Larvik Husflidslag den 8.mars i år. Videre har jeg bestilling på to foredrag de kommende månedene.

Studenter på verkstedet:

I perioden har jeg hatt to studenter fra metallstudiet ved Høyskolen i Telemark avd. Rauland på verkstedet.

Det å ha studenter er veldig lærerikt og utviklende for meg og! Det blir stilt noen krav og spørsmål som tvinger meg til å tenke gjennom hvorfor og hvordan både det ene og det andre. Det å ha dem på mitt eget verksted er en utfordring. Et verksted som mitt er en veldig personlig arena. Mine tanker, mine tegninger, mine vaner og rutiner - og ikke minst mine grenser. Dette kan være ting som er fint å tenke gjennom hvis og når jeg evt. skal ta inn en lærling. Sunt!

Blogg:

<http://handverksinstituttet.no/Stipendiater/Filigranssoelvsmedens-blogg>

Pr dags dato er det 24 innlegg på bloggen til Filigransarbeideren.

Jeg har funnet formen på bloggen - Toppbilde, overskrift, ingress, tekst og 2 til 5 bilder som fyller formatet. Jeg synes bloggen er fin i forhold til oppsettet. Ang innhold og tekst - der har jeg en jobb og gjøre! Synes det er en utfordring, men jeg er innstilt på å jobbe med saken. Tenker også at dette er en treningssak som blir bedre etterhvert.

Instagram:

<https://www.instagram.com/filigry/>

Under kontoen «filigray» publiserer jeg aktuelle bilder nesten hver dag. Dette er bilder som handler om fag, reiser, gamle gjenstander, uttrykk eller personer som jeg møter på min vei når jeg har min «håndverksstipendiathatt» på. Jeg har inntrykk av at mitt publikum er nysgjerrige på filigransarbeid. Filigransarbeid er ikke en veldig kjent teknikk og mystikken rundt hvordan det blir til er stor. Jeg merker at jeg får stor respons når jeg legger ut bilder av en arbeidsprosess. Visuell kommunikasjon er et kraftfullt verktøy for å avsløre noe av «mystikken»

Instagram er en veldig enkel og grei måte å formidle på - lettvis å bruke med korte beskrivelser.

Facebook:

<https://www.facebook.com/FiliGry/>

- denne kontoen bruker jeg både til stipendiatarbeid og Fili-arbeid. Dette er en konto som er opprettet lenge før en stipendiatstilling var aktuell og den er bygget opp rundt liv og virke hos Fili. Jeg har valgt å integrere stipendiatet i denne, både av hensyn til «folkeopplysning» og av hensyn til at jeg skal drive Fili videre og kan ikke legge denne på vent i tre år. Stipendiat/Fili/Gry - alt går i hverandre - selv om jeg skiller på disse innad fremstår det utad som en helhet, bare med mer faglig tyngde en tidligere.

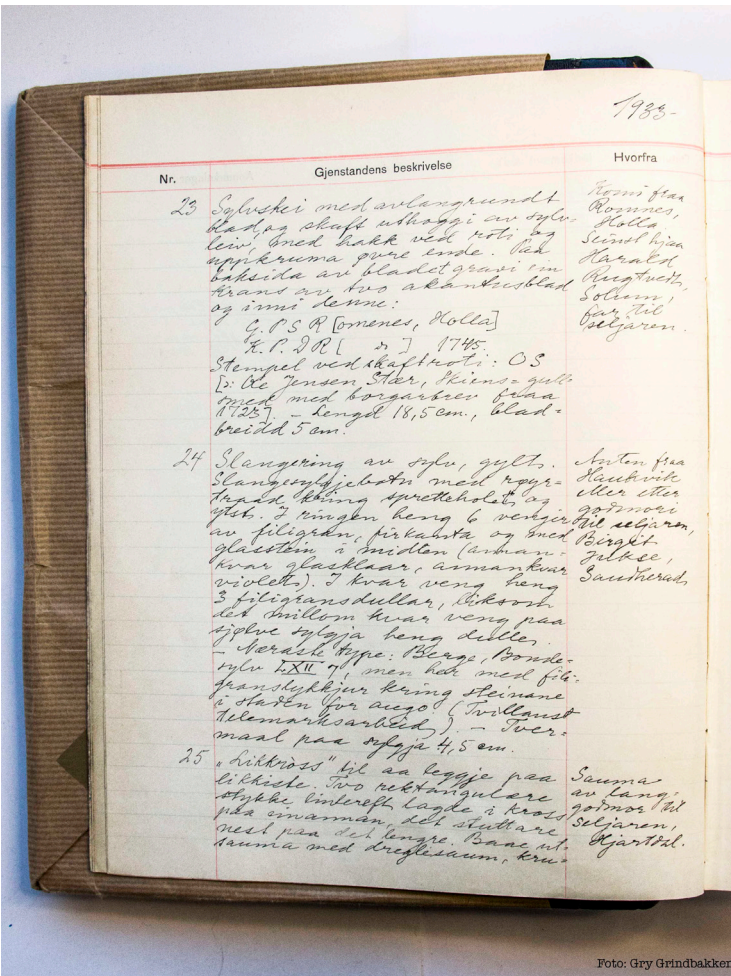

Foto: Gry Grindbakken

Foto: Gry Grindbakken

Museumskontakt

Jeg har i perioden besøkt magasinet på Telemark Museum flere ganger. Det er Kari Bjerke som er min kontakt der. Vi samarbeider bra og det er kun velvilje fra museets side.

Jeg har også vært på Vest-Telemark museum sammen med Arnt Darrud. Min kontaktperson der var dessverre syk den dagen vi var der, slik at besøket ble noe amputert. Vi fikk tilgang til magasinet og registrert interessante objekter og laget en liten oversikt fra vest-Telemark. Skulle gjerne hatt samtaler med fagpersonen på sølv på Vest-Telemark Museum.

Fagmann

Jeg har brukt Arnt Darrud til å spørre om faglige spørsmål direkte på filigarnsarbeid. Jeg har vært hos ham noen ganger og vi har også snakket på telefon. Jeg kommer til å ha ham som veileder og mentor det kommende året. Jeg er veldig fornøyd med den kontakten vi har hatt dette året.

Foto: Gry Grindbaken / www.fili.as

Praktisk verkstedarbeid

Kopieringsarbeid

Jeg er godt i gang med kopieringsarbeid, men har ikke kommet så langt som jeg hadde håpet. Det kan være fordi jeg har hatt store planer. Eller at jeg har undervurdert hvor mye tid ting tar?!

Jeg har kopiert rosesølje, raslering, to typer halsspretter og en slangesølje med heng. I disse prosessene lager jeg alltid flere av hver modell for å prøve ut og evt gjøre det med variasjon hvis jeg er i tvil om arbeidsmetoder eller valg av dimensjoner og materiale. Jeg dokumenterer med bilder og notater underveis. Et av mine mål er å sette dette opp i system og samle alle disse oppskriftene.

Jeg er i ferd med å få oversikt over hva som fins rundt forbi på noen av museene av aktuelle gjenstander.

Verksted Fili sin virksomhet

Tidligere har min virksomhet på verksted Fili bestått av to nesten like store deler Smykker - Bunadsølv. Med en stipendiatstilling er det naturlig at det «går ut over noe»! Det «noe» har vært smykkedelen. Det har ikke vært produsert opp av gamle modeller eller laget nye smykker på verkstedet det siste året. Det jeg har solgt er av smykker jeg har laget tidligere og hatt på lager. Jeg har også mått begrense bestillingene på bunadsølv fra kunder.

«I ein annan skog»

I ein annan skog er et prosjekt som var helt i startgropa i 2015. Det er et samarbeidsprosjekt mellom Borghilg Telnes og meg. Sølv og skrift møtes. Kaligrafi og filigran som uttrykksformer, basert på tekster av Haldis Moren Vesaas, Tarjai Vesaas, Anlaug Vaa og Hans Børli.

Vi hadde en utstillingsavtale med Bø kunstforening hvor arbeidene ble vist første gang i sommer. Et av arbeidene er pr dd. på utstilling i katedralen i York, England. Det resterende er på vei til en utstilling i Japan.

Jeg har tidligere snakket om «filigran i fri dressur» - jeg trenger noe "fri dressur". Dette er litt av det.

F.v. Gry, Hilde Nødtvet, Hilde Løvling og Rebecca Tanum

Nettverk av filigransarbeidere

Jeg startet opp veldig optimistisk med store tanker om et symposium for fagarbeidere i filigransfaget. Etter diverse telefonsamtaler og noen brev ang evt finansiering av et slikt prosjekt - med negative svar - har jeg revurdert det hele. Jeg er i ferd med å få en liten oversikt og få kontakt med filigransarbeidere rundt om i hele Norge. Tanken er å tilby et endags seminar i Oslo hvor alle betaler sine egne kostnader og Håndverksinstituttet betaler for evt. kostnader rundet foredragsholdere. Dette er tiltenkt å foregå på et eller to av museene i Oslo.

David-Andersens jubileumspris

I forbindelse med David-Andersens 140 år jubileum opprettet de en pris som skulle gå til et håndveksmessig godt, kommersielt, tradisjonelt og nyskapende produkt.

Jeg sendte inn et produkt til konkurransen «smykk meg 2016», som Gullsmeforbundet står for. D-A ville bruke de samme produktenen som grunnlag for sin leten etter et nytt produkt. Muligheten for at D-A skulle kaste et blikk på mitt - hadde ikke falt meg inn! Så derfor var overraskelsene stor da jeg vant!

I det året som er gått har jeg samlet informasjon om gamle søljer. Jeg har fått en flott mottakelse på flere museer og har fått studere gamle arbeider inngående. Jeg har målt og studert, tegnet og beregnet. Neste skritt på veien er å lage kopier av disse gamle objektene og å lage en detaljert arbeidsbeskrivelse av dem, noe jeg er godt i gang med. I gamle dager gikk oppskrifter fra mester til svenn, fra generasjon til generasjon og mye var bare muntlig og visuelt kommunisert. Lite ble nedtegnet. Nå vil jeg skrive det ned og gjøre det tilgjengelig.

Gry Marie Grindbakken
Bamble, 1.okt. 2016